

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt II. Studia Pontificis ad disiungendum ab Hispanis Florentiæ Ducem.
Concessæ illi Senæ à Philippo Rege. Ciutellæ absidio à Guisio tentata, sed
frustrà. Inter hunc & Montibellum discordia. Illius ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

1557. peragi, ostentatâ nimirum Gallis certâ Pontificis voluntate aduersus Hispanicam Monarchiam, quò ab illis fluctuantis animi ambages suspensionemque dissiparet, ne vererentur, vbi se in cursum dedissent, in medio postmodum curriculo per improuissam concordiam se à Pontifice desertum iri: sed subsecuta Pauli opera, quæ iam narrauimus, palàm fecere, Pontificem nequaquam simulare.

Profectò Hispani, obtendentes sibi ferendum non esse, suarum ditionum pecuniam eò confluere, vbi eius vsus conuerteretur in soluenda stipendia militiæ aduersus ditiones suas, nec fidendum sibi esse in quouis causarum genere iudici, quamuis alioqui legitimum, tamen ipsis inimico; ad tam graues Ecclesiasticæ iurisdictionis plagas inferendas progressi erant, vt solum post annos plurimos, etiam ætate Pontificis successoris, quamuis ipsis beneuoli, plurimo labore curatæ fuerint: exhibito hinc documento, bella inter Pontificem ac fideles Principes, tametsi religiosissimos, quàm perniciosâ sint Religioni, cuius fundamentum est, quòd Christus in suo Vicario agnoscat, animus quippe hominis in materia sensibusque penetrat, immergit, agrè distinguit in vno eodemque capite personam quam gerit ab eo qui gerit; ita vt valeat ac velit eodem tempore alterum oppugnare, alteri subesse.

C A P V T II.

Studia Pontificis ad disjungendum ab Hispanis Florentiæ Ducem. Concessa illi Senæ à Philippo Rege. Ciuitelle obsidio à Guisberto tentata, sed frustrâ. Inter hunc & Montibellum discordia. Illius suspiciones ob agitatum pacem. Susceptum redeundum in Galliam consilium. Noui Romæ labores. Petus Purpurâ donatus, & Anglicana legatio illi destinata. Cause inde remouendi Poli, & Regine Mariæ repugnancia.

GNarus Pontifex, quanti esset Italico cum Hispanis bello Cosmi Florentiæ Ducis amicitia, studuit eam sibi conquirere, seu re, seu, vbi id nequireret, opinione; quæ pretiosus quidam fundus est non bellatoribus minus quàm mercatoribus. Eapropter cepit agitare de nuptiis inter illum & Henrici Regis filiam, misso ad id in Galliam Francisco Villa: vbi tam procliu Rex animo rem accepit, vt Archiepiscopum Viennensem legauerit, negotium cum Pontifice profecuturum, quod esse iam confectum, Romæ ex arte vulgatum est. Sed Florentinus hanc artem in rem suam

arte nouâ deducens, misit Ioannem Baptistam Ricafolum, Episcopum Cortonensem, acturum Pontifici grates, simulque significaturum, Quemadmodum summo sibi fuisset honori adeptio sociari Regis tam præcelsi, ita consilium seiungendi se à Rege Catholico eiusmodi esse, cui maturando multis diebus, multisque cogitationibus opus foret. Interim verò permisit, vt rei fama deferretur ad Philippum; qui perspectâ necessitate retinendæ sibi beneuolentiæ illius Principis, & Albani cohortationibus impulsus, statuit eum sibi deuincire, traditâ illi iure beneficiario ditione Senensi; adeoque inimicitia Pauli aduersus Hispanos, ipsis quidem Placentiam ac Senas abstulit, non tamen in rem Pauli, sed æmulorum.

2 Inter negotiorum tractationem arma pariter tractabantur. Quare circa Idus Aprilis Guisus Româ discessit; visumque est faciliorem expeditionem in regnum Neapolitanum fore per eam Samnij partem, quæ Asculo agroque Piceno est contermina: sed Gallorum cunctatio Proregi permisit, tum vt sua oppida communiret, præsertim Ciuitellam situ validam, & in ea fronte positam; tum vt exercitum colligeret, viginti quatuor militum millibus conflatum, quicum Neapoli discessit, quo tempore Guisus Româ profectus est. Hic infelici consilio Ciuitellam obsedit. Sed vi frustra tentatâ, ob Comitum Sanctæ Floræ, & Caroli Loffredi virtutem, urbem propugnantium; biduo post illatam impressionem, hoc est decimoquinto Maij, coactus est ab aduentante hostium exercitu pedem referre; quod accidit tertiâ postquam ibi castra posuerat hebdomadâ. Cumque graues discordiæ (prout mos est inter duces in expeditionibus improspere) subortæ fuissent inter Guisum & Montebellum, ^a iracundiæ impotentem, & immodicè liberum, cum in eo bello vituperando, tum in præ se gerendo animo, sui natiui Principis, cui bellum inferebatur, studiose denuntiavit Guisus, reditum se in Gallias meditari, præcipuè quia Ferrariæ Dux minitantem ditioni suæ hostem veritus, non filium modò reuocarat, sed opem à Guisio postularat. Quibus rationibus, addebat ille, compertum esse, clam à Pontifice agitari cum Hispano concordiam; quod illi detexerat ^b Dux Summanus, Hispanis infensissimus, & conficius, aliquid ea de re petente Philippo fuisse propositum Caraffæ Cardinali à Fantuccio Nuntio, studente id illi persuadere tamquam decorum, quòd tunc liceret ipsi honestam pacem conficere, dum eductum stringebat gladium, & aduersarius eam postulabat: ex quo inter Summanum & Cardinalem simultas enata. Itaque vt inflammarentur tepescentes Galli, cautumque iis foret, mis-

^a Extat in
narratione
Nauageri.

^b Litteræ
Caraffæ
Cardin. ad
Nuntium
Branacciu,
18. Martij
1557. apud
Burghefos.

Pars II.

R r r

fus

1557.

e Littere
Farnesij Car-
din. ad Ar-
dinghellum
Bruxellas,
Parmâ, lu-
lio mense,
anno 1557.

sus est ad Henricum vnâ cum Petro Strozio Ducis Paliani filius, vt ille supplicias impetraret, hic perseverantiæ obles esset. Id verò à Paulo minus durum minusque periculosum existimatum est, quàm alia vincula à Gallis petita; cum pueri ætate validus tamquam clypeus videretur, quo eum honestas aduersus omnem iniuriam communiret. Quod si id recusatum esset, petebant illi in vadium sibi tradi Perusiam, Anconam, & Centumcellas, præter nouam Cardinalium creationem pro ipsorum arbitratu. Ad hoc graue onus est potentioris auxilium.

Vulgatis Romæ & solutâ Ciuitellæ obsidione, & destinato Gal-
lorum discessu ab Ecclesiastica ditio, intermissa trepidatio turris
exorta, quodque medicina videbatur, ipso morbo grauius euade-
bat. Etenim cum ad custodiam accersirentur tria Heluetiorum mil-
lia, Pontifex quò stipendia solueret, vectigal imposuit die 18. Maij
cunctis populis sibi subiectis, vt centesimam pretij partem bono-
rum stabilium singuli penderent; onus propemodum intolerabile,
tum re facultatibus, tum denuntiatione animis subditorum. Quo-
niam autem dissensio inter Guisium & Montebellum Pontificem
coegerat vt hunc Romam reuocaret, eoque mitteret Paliani Du-
cem, tam frigidè administrabantur arma Ecclesiastica circa Vrbe-
m, vt effluerit per eam moram opportunitas, oblata ab inimici re-
motiore exercitu, amissas terras integrè recuperandi. Pontifex
siquidem milites serius operi admoti pauca sunt adepti, & multa
passi operâ Marci Antonij Columnæ, intenti per incredibile vir-
tutem ac solertiam nunc defendendis, nunc recuperandis suis oppi-
dis. Guisius partim in agro Asculano, partim in Macerateni com-
moratus, auxiliares copias Ferrariensi subministrabat, & mandata
regia præstolabatur. Paulus populum conspicatus defessum, trepi-
dum, tumultuantem, & pertæsum inquietis suæ, vt quæ tot ipsius
ærumnas pepererat, & grauiores parturiebat, voluit nouum pacis de-
siderium ostendere; ad quod fortasse infortunia vrgentiaque discer-
mina eius animum inclinabant. Itaque in Senatu die 14. Iunij ⁴ suam
hanc pacificam voluntatem viuide significauit, rogauitque Patres,
vt eam consilio & operâ promouerent. Nec à Philippo Rege contra-
ria vota nutriebantur, ^o optimè gnaro, non minùs potentiori quàm
imbecilliori pacem expedire: quippe si is iacturæ magis subiacet,
ille maiori subiacet; simulque inuidia ac suspicio ad ineundam
cum potentioris aduersario fœdus eos impellunt, qui alioqui me-
dium tenent. Idcirco curauerat significandum Farnesius, sibi iam
reconciliatis, sed nondum alteri parti inimicis, gratum sibi fore, si
nego-

d Extat in A-
ctis Senatus,
14. Iunij
1557.

e Ex citata
epistola Far-
nesij Card.
ad Arding-
hellum
Bruxellas.

negotium illud capefferent. Quod præstitere Octavius, & Farnesius Cardinalis, tunc Parmæ degentes, per Cardinalem Sancti Angeli, ipsorum fratrem Romæ commorantem. Nacti sunt in Carafensibus proclives ad id animos, excusantibus militares apparatus quos tunc habebant, missionemque pueri ad Henricum Regem, ne inermes ac deserti iacerent, quamdiu Albanus nudatum in ipsos gladium intentaret. Quare responsum Regi redditum est, idoneam ad id facultatem cuicumque vellet impertiret. Verumtamen animosa Cardinalis spes parum adhuc deflorata visa est ab aduersis Galli turbinibus, cum cerneretur aspirare per eam concordiam Senarum adoptioni, nuptiisque inter suæ familiæ sponfam & Alexandrum Farnesium.

4 In Senatu, quem diximus, aliud quoque statuit Pontifex, quo putauit indemnitati Britannia se prospecturum, facturumque satis illius Reginae postulatis. Innotuerat Mariae Poli reuocatio à legatione: quamobrem haud mediocriter commota fuerat, cum Catholica Religio nondum adeò viuida effloruisset in iis regionibus; ut si tam solerti cultore destitueretur, periculum non esset, ne facile rursus siluesceret: idcirco præpedita, ne ad Polum serperet, rei notitia, quò ipsum in bona fide contineret⁶, Pontificem enixè rogauit, ne ob dissidia inter ipsum ac maritum suum ille protraheretur in rem adeò perniciosam tot populorum saluti, venerationique sacrarum Clauium in illis Regnis. Peruenerunt ad Pontificem hæc Reginae postulata, cum planè illius impetus ab infelici rerum euentu aliquantulum defæuierat; adeoque facilius ad obsecundandum Reginae se flexit, non tamen confirmatà legatione Poli; cum subortæ Paulo fuissent suspiciones in Polum, tametsi falsæ, quasi foueret hic in sinu doctrinam aliquam minùs sinceram: atque ob similes criminationes ab illo in arce detinebatur Moronus Cardinalis, in quem accusationes delatæ fuerant, quo tempore Paulus ante Pontificatum sanctæ Inquisitionis conuentibus intererat; quapropter, utpote ardens studio Religionis, & suspitionibus credulus, iam tum acerbos in eum sensus præ se tulerat. Moronus verò, quamquam huiusce rei conscius, tamen siue hominis placandi gratiâ, siue fretus innocentia, electionem Pauli nauiter promouerat: atque id temporis à Lottino, qui Pontificalibus in Comitibus Cardinali Sanctæ Floræ famulabatur, prænuntiata ipsi fuerant hæc infortunia; quæ si minus ipsum combusserunt, eius tamen promeritorum flores adeò forsitan adusserunt, ut inde maximus fructuum erumpere nunquam potuerit. Volebat itaque Paulus Morono Polum in com-

⁶ Quæ hic leguntur, extant in Vita Poli manuscripta à Ludouico Beccatello eius familiari, ac postea Archiepiscopo Epidaurio.

1557. muni æmulorum causâ opponere, & in vtrumque eâdem operâ iudicium exercere.

Quare vt simul id perficeret, simul Regiñæ gratificaretur, eo die inter Vaticanos Patres adscripsit, vnaque Legatum Angliæ constituit hominem Regiñæ acceptum, ipsius quippe conscientie moderatorem. Fuit hic Guillelmus Petus, ex Minoribus Obseruantibus, qui cum primùm Henricus Octauus insanire cœpit, veritus non fuerat è suggestu per Apostolicam libertatem pronuntiare, Cathari-
nam reuerâ Regis coniugem esse. Hinc ob tam egregiam culpam in exilium pulsus, diu in Italia cum Polo vixerat: dein rebus Angliæ commutatis eò reuersus, à Regina suam ad homologesim excipiendam electus est. Dum illum Pontifex vtrâque dignitate exornaret, dixit, tum ex iis quæ ipse per se nouerat, tum ex aliorum narrationibus, Eam in eo probitatem, eam prudentiam, eam doctrinam à se agnosci, vt is & honore dignus, & oneri par esse videretur: haud oportere Polum, iam palàm reuocatum, & grauissimis de causis Romam accersitum, iterùm confirmari. Sed cum Petus decrepità esset ætate, & natalibus haud conspicuis, Regina eam permutationem nimis Angliæ incommodam existimauit; adeoque iterùm à Pontifice petiit, ne Polum amoueret: criminationes illi obiectas niti non posse rebus ab eo gestis antequam in Angliam accessisset, quandoquidem ab ipso Pontifice laudibus tam præclaris ad Cantuariensem Ecclesiam promotus fuerat: rerum ab eo postea gestarum posse melius cognitionem committi Ecclesiastico Consilio Regiñæ, quæ quibusuis aliis rationibus iustitiam fuisset prælaturo: sed antequam de illius noxa liqueret, plectendum non esse regnum vniuersum, imò & Religionem ipsam, priuatione tam necessarij cultoris ad eam fœcundandam.

Quamuis Regina diplomata Pontificia ad Polum & Petum missa detinuisset, studeretque rem oculere, aliquid tamen rumoris ad aures Poli concrepuit. Vnde depositis illic legationis insignibus, ad Pontificem misit Nicolaum Ormanettum, suum Datarum, & aliâ tempestate Antistitem Patauinum, & in Hispania Nuntium, quò illi obsequentis animi obedientiam exhiberet. Pontifex hac Poli submissione delinitus, conuersusque tunc ad Philippum sibi conciliandum, vt mox narrabimus, supersedere statuit tantisper, dum Caraffa Cardinalis, destinatus ab eo Legatus ad ipsum Regem, ea de re coràm ageret. Polus itaque continuauit non quidem nomine, externaque specie, sed verâ existimatione ac providentiâ legationem vsque ad mortem, quæ paulò post exponetur. Interim præ-

stat ut repetamus quæ contigere Romæ, & in bello: quod ut asperum, sed necessarium nonnumquam instrumentum est ad honestam pacem consequendam; ita horridum, sed interdum necessarium argumentum est ad historiam texendam, de pacificis operibus ex instituto scribenti.

1557.

C A P V T III.

Neapolitani regni vectigal à Pontifice recusatum. Adventus Romam Heluetiorum. Palianum à Marco Antonio Columna obsessum. Prælium Ecclesiasticis improspere. Regis mandata Guisio tradita, ut Pontifici opitulaturus assisteret. Eius profectio Tybur, & Proregis Soram. Reportata ad Sanctum Quintinum ab Hispanis de Gallis victoria. Conditiones pacis propositæ à Cardinali Sanctæ Floræ, & à Prorege reiectæ. Eius consilium Romæ improvise occupandæ, sed irritum. Ministri Senatus Veneti & Ducis Florentini ad concordiam missi. Eorum operâ inter Caraffam Cardinalem & Proregem colloquium.

Appropinquante Principum Apostolorum festo die, quo regni Neapolitani vectigal Pontifici pendi debet, obtulit Prorex per Cardinalem Sancti Jacobi, patrum suum, se debito satisfacturum, ubi Pontifex tributum acciperet. Idcirco generalis Purpuratorum conventus habitus^a. Cumque aliqui auctores essent ut acciperetur, sed cum contestatione, & ita ut fraudi non esset devolutæ ad Pontificem beneficiariæ regni possessioni, ridiculum aliis visum est, quod beneficiarius villo pacto agnosceretur is, qui reipsa terras supremi Domini occupabat, & in quem idem supremus Dominus tamquam in perduellem bellum gerebat: nulum conspici detrimentum in repudiando tributo; quin potius maiorem dignitatem & securitatem. Atque ita effectum est: sed postea compositâ pace, opportunis cautionibus vectigal acceptum^b.

2 Paulò post tria Heluetiorum millia Romam pervenere 20. Julij, Neque Pontifex à quavis siue honoris siue amoris significatione se abstinuit, quò illos impelleret ad operam sibi nauandam, amicorum sollicitudine strenuam, non mercenariorum incuriâ languidam. Quoniam autem Marcus Antonius Columna, post alia illata damna, messem circa Palianum prædatus fuerat, oppido ad extremas angustias penuriamque redactò, eius recuperandi ardentè cupidus,

^a Acta Confistor. 19. Iulij 1557.

^b Acta Confistor. 25. Octob. 1557.

Rrr 3 non